

TORAH in MOTION

Did Medieval Jews and Christians Discuss the Bible?

Torah in Motion 2016

Marty Lockshin

1. Amos 3

(1) Hear this word, O people of Israel, which the LORD has spoken concerning you, concerning the whole family which I brought up from the land of Egypt: (2) You alone have I known of all the families of the earth—that is why I will punish you for all your sins.

(א) שמעו את הדבר הזה אשר דבר ה' עליכם בני ישראל על כל המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים לאמר: (ב) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקד עליכם את כל עונותיכם:

Babylonian Talmud Avodah Zarah 4a

2. Rabbi Abahu used to boast to the *minim* that Rav Safra was a great scholar.
3. For thirteen years Rav Safra received an exemption from taxes.
4. One day, the *minim* encountered Rav Safra.
5. They said to him: it is written, "You alone have I known of all the families of the earth—that is why I will punish you for all your sins." Does [it make sense that] a man who is in a bad mood will attack the one he loves?
6. Rav Safra was silent and did not answer.
7. So they tied a scarf around his neck and started pulling.
8. Rabbi Abahu came by and saw this and said, "Why are you hurting him?"
9. They answered: "You said that he was a great scholar. He doesn't even know how to interpret this biblical verse."
10. Rabbi Abahu answered: "What I told you was about his knowledge of rabbinic literature; did I say to you anything about his knowledge of Bible?!"
11. They said: "Why are you people different that you

2. משתבח להו ר' אבהו למיני ברב ספרא דאדם גדול הוא
3. שבקו ליה מיכסא דתליסר שנין
4. יומא חד אשכחוהו
5. אמרו ליה, כתיב: רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם מאן דאית ליה סיסיא - ברחמיה מסיק ליה?
6. אישתיק ולא אמר להו ולא מידי.
7. רמו ליה סודרא בצואריה וקא מצערו ליה.
8. אתא רבי אבהו אשכחינהו, אמר להו: אמאי מצעריתו ליה?
9. אמרו ליה: ולאו אמרת לן דאדם גדול הוא? ולא ידע למימר לן פירושא דהאי פסוקא!
10. אמר להו: אימר דאמרי לנו - בתנאי, בקראי מי אמרי לנו!
11. אמרו ליה: מ"ש אתון

know [Bible, too]?"

12. Rabbi Abahu answered: "We who live among you, we make efforts and study [Bible]; but they [Babylonian rabbis] do not."

13. So they said to Rabbi Abahu: "Then you explain that verse to us!"

14. He answered: "Let me offer a parable: to what may this be compared? To a creditor who has two people in his debt—one whom he likes and one whom he hates. From the one he likes he collects his debt little by little; from the one he hates he collects all at once."

דידעיתון?

12. אמר להו: אנן דשכיחין גביכון - רמינן אנפשינ ומעיינן, אינהו לא מעייני.

13. אמרו ליה: לימא לן את

14. אמר להו: אמשול לכם משל, למה"ד? לאדם שנושה משני בני"א, אחד אוהבו ואחד שונאו, אוהבו - נפרע ממנו מעט מעט, שונאו - נפרע ממנו בבת אחת.

15. Rashbam (c. 1085-c. 1165) Commentary to Exodus 3:22

EACH WOMAN SHALL REQUEST FROM HER NEIGHBOUR: [ושאלה here means to request] as an outright and absolute gift. That is why it says (vs. 21), "I shall dispose the Egyptians favourably to the people." Similarly [שאל means to request as an outright gift, not to borrow, in the verse] (Ps. 2:8) "Request (שאל) it of me and I shall make the nations your domain."

This interpretation is the true plain meaning of the verse and an appropriate rebuttal for the heretics.

(כב) ושאלה אשה משכנתה - במתנה גמורה וחלוטה, שהרי [כתוב] ונתתי את חן העם. כמו שאל ממני ואתנה גוים נחלתך. זהו עיקר פשוטו ותשובה למינים:

16. Rashbam's Commentary on the Ten Commandments

20:13 YOU SHALL NOT MURDER: The verb רצח always—wherever it appears—refers to unjustified homicide. For example, (Num. 35:16) "the murderer (הרוצח) must be put to death," or (I Kings 21:19) "Would you murder (הרצחת) and also take possession," or (Is. 1:21) "Where righteousness dwelt—but now murderers (מרצחים)." But the verbs הרג and מות sometimes refer to unjustified homicide—e.g. (Gen. 4:8) "and he," Cain, "killed him (ויהרגו)"—and sometimes to justifiable homicide—e.g. (Lev. 20:16) "you shall kill (והרגת) the woman." . . .

I offered this explanation as an argument against the heretics and they admitted that I was right. Even though in their books the same Latin verb is used to translate the verb מות in the phrase (Dt. 32:39) "I deal death (אמית) and I give life," and the verb רצח in this verse, their translations are inaccurate.

לא תרצח - כל רצחה הריגה בחינם היא בכל מקום. מות יומת הרוצח. הרצחת וגם ירשת. צדק ילין בה ועתה מרצחים. אבל הריגה ומיתה יש בחינם, כמו ויהרגו דקין, ויש בדין, כמו והרגת את האשה. . . . תשובה למינים והודו לי. ואף על פי שיש בספריהם אני אמית ואחיה בלשון לטין של לא תרצח, הם לא דיקדקו:

17. Commentary of Rashi (1040-1105) to Genesis 4:1

Adam ידע his wife Eve [means that he *had known* his wife Eve,] before the events of the previous story, before he sinned and was thrown out of the Garden of Eden. So also the pregnancy and birth [were in Eden]. Had the text said וידע אדם then it would have meant that his children were born after he was thrown out of Eden.

והאדם ידע [את חוה אשתו] -
כבר קודם הענין של מעלה, קודם
שחטא ונטרד מגן עדן, וכן ההריון
והלידה, שאם כתב וידע אדם
נשמע שלאחר שנטרד היו לו
בנים:

18. Rabbi Yosef ibn Aqnin's (1150-1220) Introduction to his Song of Songs Commentary

Furthermore, Rabbi Samuel the Nagid (993-1056) mentioned in his *Sefer ha-Inbar*, in which he quoted extensively from Christian Bible commentaries, that when Rav Matsliah (?) the *dayyan* of Sicilia returned from Baghdad, he sent the Nagid a letter containing the life story of Rav Hai Gaon (939-1038). . . . Among other things, he reported: One day a discussion took place in the yeshivah about the meaning of the verse (Ps. 141:5): "Let my head not refuse such choice oil." The assembled in the yeshivah disagreed about its meaning. Rav Hai Gaon suggested to Rav Matsliah that he go to the *catholicos* and ask him what he has (in writings? in translations?) about the meaning of this verse. Rav Matsliah was displeased [by the idea]. When Rav Hai saw that Rav Matsliah was displeased, Rav Hai chastised him, saying: "Our forefathers and the righteous people of previous generations, very holy people, never hesitated to ask the members of other faiths about the meaning of words [in the Bible] . . . as we well know." So Rav Matsliah went to the *catholicos* and asked him . . .

וזכר (רב שמואל) הנגיד ז"ל גם כן
בכתאב אלאסתגנא (בספר הענבר),
אשר בו הרבה להביא מפירושי
הנוצרים, כי ר' מצליח בן אלבצק דיין
בסיציליאה בשובו מבגדאד שלח לו
(להנגיד) אגרת בספור חיי רבנו האיי
גאון . . . ובתוך שאר דברים סיפר כי:
"ביום אחד נפל הדבור בבית הישיבה
אודות הפסוק שמן ראש אל יניא ראשי
(תהילים קמ"א ה'), ונחלקו בו הנאספים
בבית הישיבה ורמז רב האיי ז"ל לר'
מצליח שילך אל הקתוליקוס ושאלהו
אודות מה שנמצא אתו בפירוש זה
הפסוק. ולא הוטב הדבר בעיני ר'
מצליח, וכראות הגאון ז"ל כי קשה
הדבר לר' מצליח התרעם עליו, באמרו
כי האבות והצדיקים הקדמונים אשר היו
קדושים מאוד לא נמנעו מלחקור ע"ד
פירוש המלות אצל בעלי אמונות שונות
כאשר הוא נודע ומקובל אצלינו. והלך ר'
מצליח ז"ל אל הקתוליקוס ושאל את
פיו"

19. Andrew of St. Victor (d. 1175, Paris), Commentary to Leviticus 7:35

Haec est unctio Aaron: In hebraeo est "augmentum."

זאת משחת אהרון: This is the anointment of Aaron. [The Vulgate translates משחת as "unctio," anointment, but] the Hebrew really means "increase."

20. Andrew of St. Victor Leviticus 13:47 Vestis lanea sive linea, quae lepram habet: Lepram in vestibus vel domibus vel huismodi, de quibus lex agit, in nostris partibus vel nostris temporibus non vidimus . . . Sed quae macula fit leprae quae autem . . . non facile inveniri posset.

[Leprosy] in a cloth of wool or linen fabric: These days in this country we do not see the type of leprosy of clothing and houses and the like, of which the text speaks. It is not easy to be able to tell what blemishes are and are not leprous.

21. Rashbam's Commentary to Leviticus 13

13:2 WHEN A PERSON HAS ON THE SKIN OF HIS BODY:

When we follow the plain meaning of Scripture or the expertise gained through the ways of the human world, we have nothing [to add] concerning all these sections that describe plagues of humans or of clothing or of houses, the way they look, the way to count their quarantine periods, or the distinctions between white, black and yellow hairs. Rather the truth is found through the *midrash* of the rabbis, their laws and the traditions that they received from the earlier rabbis.

אדם כי יהיה בעור בשרו - כל פרשיות נגעי אדם ונגעי בגדים ונגעי בתים ומראותיהן וחשבון הסגרם ושערות לבנות ושער שחור וצהוב אין לנו אחר פשוטו של מקרא כלום ולא על בקיאות דרך ארץ של בני אדם אלא המדרש של חכמים וחוקותיהם וקבלותיהם מפי החכמים הראשונים הוא העיקר:

22. Andrew to Deut 26:5 Syrus: Laban, ut aiunt. [Aramean: Laban, as they say.]

23. Rashbam Commentary to Genesis 18

(1) The LORD appeared to him: How? Three men who were really angels came to his home.

(13) The LORD said: means that the chief angel said.

(א) וירא אליו י"י - היאך? שבאו אליו שלשה אנשים שהיו מלאכים.
(ג) ויאמר י"י - המלאך. גדול שבהם: